

به نام خدا

سوال و جواب درس مطالعات اجتماعی پنجم دبستان

درس های ۵ تا ۹

جمعیت ایران

۱- جمعیت یعنی چه ؟ به مجموعه افرادی که در یک جا زندگی می کنند ، جمعیت می گویند.

۲- جمعیت کشور ما در حال حاضر چند نفر است ؟ بیش از ۷۵ میلیون نفر

۳- جمعیت چگونه افزایش می یابد؟

از دو طریق زیاد می شود

(۱) وقتی تعداد افرادی که متولد می شوند از تعداد افرادی که می میرند بیشتر باشد (۲) مهاجرت

۴- مهاجرت یعنی چه ؟ یعنی مردم برای کار یا زندگی از جایی به جای دیگر می روند.

۵- از مقایسه جمعیت کنونی ایران با جمعیت سال های گذشته آن چه نتیجه ای می گیرید؟

نتیجه می گیریم جمعیت کشور در حال افزایش است .

۶- مزایای افزایش جمعیت چیست ؟

الف) اگر جمعیت کشور زیاد باشد نیروی زیادی برای دفاع از کشورمان داریم.

ب) وقتی جمعیت زیاد باشد نیروی کار بیشتری فراهم می شود

ج) کشوری که جمعیت بیشتری دارد ، جوانان بیشتری نیز دارد بنابراین آنها با تحصیل علم به پیشرفت کشور کمک می کنند.

د) وقتی در یک خانواده جمعیت بیشتر باشد، هم بازی و سرگرمی های بیشتری داریم.

۷- در کدام ناحیه ایران با وجود اینکه وسعت کمی دارد ، جمعیت زیادی دارد؟ چرا ؟ ناحیه کناره ی دریای خزر -

زیرا در این ناحیه آب و هوا مساعد ، باران کافی و خاک حاصل خیز موجب رونق کشاورزی شده است.

۸- پرجمعیت ترین شهر کشور کدام است؟ چرا ؟

تهران - زیرا به دلیل پایتخت بودن اداره ها ، دانشگاه ها و کارخانه های زیادی دارد و بنابراین جمعیت زیادی را جذب خود کرده است.

۹- در کدام ناحیه‌ی ایران شهرها و روستاهای پرجمعیت زیادی به وجود آمده است؟ چرا؟
نواحی کوهپایه‌ای - به دلیل آب و هوای معتدل ، خاک آبرفتی و وجود معادن مختلف

۱۰- کدام ناحیه ایران بسیار کم جمعیت یا خالی از جمعیت است ؟ چرا؟
نواحی داخلی - به دلیل بارندگی بسیار کم و خاک نامناسب

۱۱- آیا همه جمعیت ایران در همه جای آن به طور یکسان پراکنده شده است؟ **خیر**

۱۲- چند مورد از عوامل دور کننده جمعیت را نام ببرید ؟
الف) خشکسالی ب) کم آبی ج) جنگ د) کمبود درآمد

۱۳- چند مورد از عوامل جذب کننده جمعیت را نام ببرید؟
الف) بیمارستان مجهز ب) دانشگاه ج) فروشگاه‌های بزرگ د) درآمد بیشتر ه) شغل های بیشتر

درس ۶

منابع آب ایران

۱- انسان آب شیرین مورد نیاز خود را از چه منابعی به دست می آورد؟ **برف و باران**

۲- رودها چگونه به وجود می آیند؟

بخشی از آب حاصل از برف و باران روی زمین جاری می شود و رودها را به وجود می آوردند.

۳- آب های زیرزمینی چگونه به وجود می آیند؟

بخشی دیگر از آب حاصل از برف و باران به داخل زمین فرومی رود و آب های زیرزمینی را تشکیل می دهند.

۴- مردم برای استفاده از آب های زیرزمینی چه می کنند؟ **چاه یا قنات حفر می کنند.**

۵- اولین کسانی که با کندن قنات از آبهای زیرزمینی استفاده کردند در دنیا چه کسانی بودند؟ **ایرانیان**

۶- قنات چیست ؟

قنات یک تونل زیرزمینی است که آب در آن خودبه خود از مناطق پرآب به نواحی کم آب جاری می شود.

● آب قنات

○ آب چاه

۷- کدام آب آلودگی کمتری دارد ؟

۸- چرا آب قنات به نسبت دیگر آب ها آلودگی کمتری دارد ؟

زیرا آب قنات از زیر زمین عبور می کند و پس از عبور از سنگها تصفیه شده و آلودگی های آن گرفته می شود. همچنین به دلیل وجود آب در اعماق زمین امکان افتادن چیز آلوده در آن بسیار کم است.

۹- چشمه چیست ؟

گاهی بعضی از آب های زیرزمینی خود به خود به سطح زمین راه پیدا می کنند که به آن ها چشمه می گویند.

۱۰- جویبار چگونه به وجود می آید ؟

از به هم پیوستن باران و برف آب شده رودهای بسیار باریکی به وجود می آید که با آنها جویبار می گویند .

- ۱۱- بیشتر رودهای ایران از کجا سرچشمه می گیرند؟
از رشته کوه های بلند البرز و زاگرس و یا کوه های پراکنده داخلی
- ۱۲- کدام رود ایران به خلیج فارس می ریزد؟ **اروند رود**
- ۱۳- کدام رودهای ایران به دریاچه ارومیه می ریزد؟ **سیمینه رود - تلخه رود - زرینه رود**
- ۱۴- آبی که مردم تهران مصرف می کنند از کدام رودها تامین می شود؟ **جاجرود - کرج**
- ۱۵- سه رود را که به دریای خزر می ریزند نام ببرید. **اترک - گرگان - چالوس - سفید رود - ارس**
- ۱۶- رودهای کارون و زاینده رود از کدام شهرها عبور می کنند؟
رود کارون از اهواز عبور می کند و رود زاینده رود از اصفهان عبور می کند
- ۱۷- سفیدرود از به هم پیوستن کدام رودها به وجود آمده است؟ **شاهرود - قزل اوزن**
- ۱۸- میزان متوسط بارندگی سالانه در ایران چقدر است ؟ **کمتر از ۲۵۰ میلی متر**
- ۱۹- چرا کشور ایران جزء کشورهای کم آب دنیا به حساب می آید؟
زیرا متوسط بارندگی سالانه در ایران کمتر از ۲۵۰ میلی متر است.
- ۲۰- وسعت کدام ناحیه آب و هوایی ایران بیشتر است ؟ **گرم و خشک**
- ۲۱- دو دلیل مختلف که موجب شده کشور ایران یک کشور کم آب محسوب شود را بنویسید؟
الف) تعداد رودهای پرآب و دائمی در ایران کم است
ب) بیشتر رودهای ایران موقتی و فصلی هستند
ج) رودها به دلیل عبور از نمکزارها ، شور می شوند و نمی توان از آن ها استفاده کرد.
- ۲۲- منظور از اینکه بعضی از رودها موقتی و فصلی هستند چیست ؟
یعنی در هنگام فصل تابستان و با شروع فصل گرما ، این رودها خشک می شوند.
- ۲۳- مهمترین منبع آب شیرین چیست ؟ **رودها**

۲۴- چند نمونه از شیوه های مصرف نادرست آب را نام ببرید ؟

شستن حیاط با فشار آب - باز گذاشتن شیر آب هنگام مسواک زدن یا وضو
باز گذاشتن بی رویه آب در هنگام حمام کردن - شستشوی ماشین با آب آشامیدنی

۲۵- چند نمونه از راه های آلوده کردن آب ها را نام ببرید ؟

ریختن زباله در نزدیکی رودها - ریختن فاضلاب کارخانجات به آب ها
ریختن فاضلاب خانه های مسکونی به آب ها - آلوده شدن آب های زیرزمینی به کودهای شیمیایی

نواحی صنعتی مهم ایران

۱- همه کالاهایی که از آن ها استفاده می کنیم از **منابع طبیعی** به دست می آیند.

۲- انواع مختلف منابع طبیعی را نام ببرید؟ **نفت و گاز - سنگ های معدنی - خاک - آب - گیاهان**

۳- هر کارخانه ای برای تولید کالا به **مواد اولیه** نیاز دارد.

۴- صنعت چیست ؟ یعنی **مواد اولیه** را به کارخانه می بریم سپس با تغییراتی که بر روی آن انجام می شود آن **مواد اولیه** به یک **کالای مورد نیاز** تبدیل می شود که به این کار **صنعت** گفته می شود .

۵- یک کارخانه برای اینکه کالا تولید کند ، علاوه بر **مواد اولیه** به چه چیزهای دیگری نیاز دارد ؟
سرمایه (پول) - نیروی کار - ماشین آلات و ابزار

۶- به طور کلی صنایع کارخانه ای را می توانیم به چند دسته تقسیم کنیم ؟ نام ببرید.
صنایع مادر - صنایع مصرفی

۷- منظور از صنایع مادر چیست ؟ چند مثال از صنایع مادر بگویید.

هنگامی که **مواد اولیه** وارد یک کارخانه می شود و محصول یا کالایی که در کارخانه تولید می شود به طور مستقیم توسط مردم مصرف نمی شود بلکه این کالا **مواد اولیه** کارخانه دیگری را تشکیل می دهد که به آنها **صنایع مادر** می گوئیم.

مثل : کارخانه ذوب آهن - کارخانه فولاد - کارخانه نخ ریزی - پتروشیمی - ماشین سازی

۸- منظور از صنایع مصرفی چیست ؟ چند مثال از صنایع مصرفی را بگویید:

هنگامی که **مواد اولیه** وارد یک کارخانه می شود و محصول یا کالایی که در کارخانه تولید می شود به طور مستقیم توسط مردم مصرف می شود.

مثل : کارخانه تولید یخچال - کارخانه تولید فرش - کارخانه تولید کیف و کفش کارخانه پارچه بافی - کارخانه اتومبیل سازی

۹- مهم ترین استان صنعتی ایران که بیشترین صنایع مصرفی را در خود جای داده است ، کدام است؟
استان تهران

۱۰. اولین کارخانه ذوب آهن در ایران در نزدیکی **اصفهان** ساخته شده است.

۱۱. سنگ آهن مورد نیاز کارخانه ذوب آهن اصفهان از معادن کدام استان تامین می شود ؟
استان اصفهان ○ استان سمنان ○ استان یزد ● استان تهران ○

۱۲. در کارخانه های پتروشیمی چه کاری انجام می شود؟

در کارخانه های پتروشیمی ، نفت و گاز به مواد شیمیایی مختلف تبدیل می شود که از این مواد در کارخانه های دیگر برای تولید رنگ ، چسب ، کودشیمیایی ، لاستیک و مواد شوینده استفاده می شود.

۱۳. در کارخانه های ماشین سازی چه کاری انجام می شود؟

در کارخانه های ماشین سازی ، ماشین آلات و ابزار ، دیگ بخار ، جرثقیل و ... برای سایر کارخانه ها تولید می شود.

۱۴. مواد اولیه ی کارخانه های ماشین سازی معمولا از معادن **آهن** ، **روی** و **مس** تهیه می شود.

۱۵. مواد اولیه صنایع مادر از **معدن ها** تامین می شود.

۱۶. برای هر یک از صنایع زیر دو شهر را نام ببرید :

پتروشیمی : **بندر امام خمینی - خارك - اصفهان**

ذوب آهن : **اصفهان - فولاد مبارکه - اهواز**

ماشین سازی و ابزار : **اراک - آذربایجان شرقی**

راه ها و حمل و نقل (۲۱)

۱- راه ها برای چه کارهایی لازم و ضروری است ؟ برای جا به جایی مردم و کالاها از مکانی به مکان دیگر

۲- همه مکان ها به وسیله ی راه ها به یکدیگر مربوط می شوند

۳- منظور از وسایل حمل و نقل چیست ؟ به وسایلی که مردم و کالاها را جا به جا می کنند وسایل حمل و نقل می گویند.

۴- چند مورد از وسایل حمل و نقل شهری را نام ببرید ؟ اتوبوس و مینی بوس - تاکسی - قطار شهری (مترو) - دوچرخه

۵- چه محصولاتی از استان گیلان به شهرها و استان های دیگر صادر می شود؟ برنج و چای

۶- منظور از «بازرگانی» چیست ؟
به خرید و فروش کالا در داخل یک کشور با کشورهای دیگر بازرگانی می گویند.

۷- به طور کلی راه های حمل و نقل به چند دسته تقسیم می شوند؟ نام ببرید؟
سه دسته : ۱- زمینی ۲- هوایی ۳- آبی

۸- چند مورد از وسایل حمل و نقل زمینی را نام ببرید. اتوبوس - اتومبیل - قطار - کامیون

۹- منظور از آزادراه چیست ؟
به مسیرهای جاده ای که مسیر رفت و برگشت بامانع هایی ازهم جدا شده اند تا خطر تصادف دو خودرو از رو به رو از بین برود ، آزاد راه گفته می شود.

۱۰- چند مورد از نکاتی که مسافران و رانندگان باید در سفرهای جاده ای رعایت کنند را بنویسید؟
- همه سرنشینان باید کمربند ایمنی خود را ببندند
- از صحبت کردن با تلفن همراه خودداری کنیم

- از خوردن و آشامیدن در حین رانندگی خودداری کنیم

- با سرعت مجاز رانندگی کنیم

۱۱- راهبر قطار چیست ؟ به کسی که قطار را هدایت می کند راهبر قطار یا لوکوموتیو ران می گویند.

۱۲- در مسیرهای کوتاه دو راهبر و در مسیرهای بلند چندین راهبر ، قطار را هدایت می کنند.

۱۳- آیا راهبر قطار می تواند ناگهانی ترمز کند و بلافاصله قطار را متوقف کند؟

خیر - حتی پس از اینکه راهبر ترمز را می کشد قطار ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ متر جلو می رود و بعد به طور کامل توقف می کند.

۱۴- آیا راه آهن فقط برای حمل مسافران استفاده می شود ؟ توضیح دهید ؟

خیر ، راه آهن ایران علاوه بر حمل مسافران کار جا به جایی کالاها را هم انجام می دهد.

۱۵- چرا از قطارهای باربری برای حمل کالاها استفاده می کنند ؟

- زیرا حمل بارهای سنگین با قطار باربری ارزان تر تمام می شود.

- همچنین قطار در مقایسه با کامیون مقدار بسیار بیشتری کالا را حمل و جا به جا می کند.

۱۶- راه آهن سراسری ایران به کدام بندر در کناره ی دریای خزر مربوط می شود؟ بندر ترکمن

۱۷- راه آهن سراسری ایران به کدام بندرها در کناره ی خلیج فارس مربوط می شود ؟

بندر عباس - بندر خرمشهر - بندر امام خمینی

۱۸- سنگ آهن معدن های چادر مَلو و بافق با چه وسیله ای به کارخانه های ذوب آهن می رسد؟

به وسیله قطار

۱۹- دو مورد از مزایای حمل و نقل آبی را نام ببرید؟

- حمل و نقل با کشتی و از راه دریا بسیار ارزان است

- کشتی ها برای حمل کالاهای سنگین بسیار مناسب اند

۲۰- دو مورد از معایب حمل و نقل آبی را نام ببرید ؟

- کشتی ها خیلی آهسته حرکت می کنند

- همه کشورها به دریا دسترسی ندارند

۲۱- منظور از ناخدا یا کاپیتان چیست ؟. به کسی که کشتی را هدایت می کند ناخدا یا کاپیتان می گویند

۲۲. دو مورد از وظایف ناخدای کشتی را بنویسید؟

- ناخدا کشتی را از مسیرهای مشخص شده روی نقشه هدایت می کند
- او همچنین مدیریت افرادی که در کشتی کار می کنند را بر عهده دارد

۲۳. منظور از صادرات چیست ؟

کالاها و خدماتی که از یک کشور به کشورهای دیگر فرستاده می شوند را صادرات آن کشور می گویند

۲۴. منظور از واردات چیست ؟

کالاها و خدماتی که از کشورهای دیگر به کشور ما وارد می شوند را واردات می گویند.

۲۵. بخش عمده ی صادرات و واردات کشور ایران از طریق **بندرها** و به وسیله **کشتیها** صورت می گیرد.

۲۶. بندر کجاست ؟

جایی در کنار دریاست که کشتی ها در آن جا توقف و بارگیری می کنند یا بارخود را تخلیه می کنند.

۲۷. مزیت حمل و نقل هوایی نسبت به سایر روش های حمل و نقل چیست ؟

به دلیل سرعت بسیار زیاد ، حمل و نقل هوایی مناسب برای حمل مسافر و کالاهای سبک است.

۲۸. عیب حمل و نقل هوایی به نسبت سایر روشهای حمل و نقل چیست ؟ **هزینه ی آن زیاد است**

۲۹. به کسانی که هواپیما را هدایت می کنند چه می گویند؟ **خلبان و کمک خلبان**

۳۰. منظور از اینکه می گوئیم بعضی از شهرها « فرودگاه بین المللی » دارند چیست ؟

یعنی در این فرودگاه ها ، پرواز به کشورهای خارجی نیز انجام می شود